

12 הקריטריונים של ערך חדשותי עפ"י גלטונג ורוג'ה

מאת- ענבל מרדכי

**הכתבים ובעיקר העורכים הם אלו שמחליטים מה
יחשב כחדשות ומה לא- נשאלת השאלה כיצד
הם מחליטים זאת. ג'ון גלטונג ומארי רוג'ה- שני
חוקרים סקנדינביים איתרו תריסר קריטריונים
אשר משפיעים על כך שאירוע יהפוך לחדשה.
ככל שקיימים יותר קריטריונים הסיכוי שהאירוע
יהפוך לחדשה גובר.**

איבוד הזמן

לאירוע יש יותר סיכוי להפוך לחדשה ככל שזמן ההתרחשות תואם את תדירות ההופעה של העיתון. אירוע שנמשך זמן רב מתאים יותר לשבועון, או ירחון, לעומת זאת- אירוע קצר יתאים יותר לעיתון יומי. הרדיו ישדר יותר אירועים קצרים מאחר שהוא משדר כל שעה, למשל- רק ברדיו יהיו דיווחי תנועה.

סף הערך

קיים סף בסיסי עליו צריך לעלות האירוע על מנת להיות מדווח- ככל שהאירוע יהיה בולט יותר בגודל, בכמות או בהשפעה כך יהיה לו יותר סיכוי להיחשב כחדשה. למשל כמות ההרוגים בתאונת דרכים, גודל הבית שהתמוטט ועוד.

בהירות

- ככל שמשמעותו של האירוע בהירה, ברורה ואינה ניתנת לפירושים שונים גובר הסיכוי שתיהפך לחדשה. לעובדות בדוקות יש במקרה זה תפקיד מכריע, לעומת שמועות, הערכות או תחושות לגבי העתיד לבוא.

קדבה תרבותית ורלוונטיות

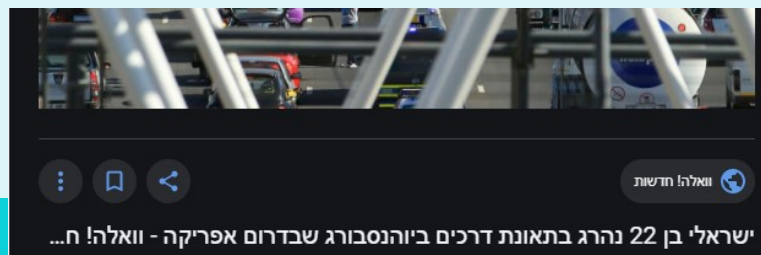
יועדפו אירועים אשר נוגעים לחברה ולתרבות בה הם מפורסמים. כך למשל מעט מאוד אירועים אשר יקרו במדינות "עולם שלישי" יפורסמו בארץ, לעומת אירועים שיקרו במדינות המערב. מנגד ניתן לומר כי מאחר שהמזרח הרחוק הפך ליעד תיירותי עבור מטיילים ישראלים רבים פרסומים מסוימים עשויים להיות מסוקרים. השאלה היא לאיזה אירוע יש משמעות תרבותית עבור הקוראים.

תאונה ברומניה

פצועים ישראלים בהתהפכות רכב בחו"ל

רומניה: 25 תיירים ישראלים נפצעו בהתהפכות מיניבוס, מרביתם באורח קל. התאונה ארעה בדרך למכרה מלח הנמצא במחוז פרהובה | שגרירת ישראל בבוקרשט נמצאת בקשר עם הגורמים האחראיים על החילוץ | הקונסולית ברומניה הגיעה לבית החולים על מנת לסייע לפצועים ולמשפחותיהם

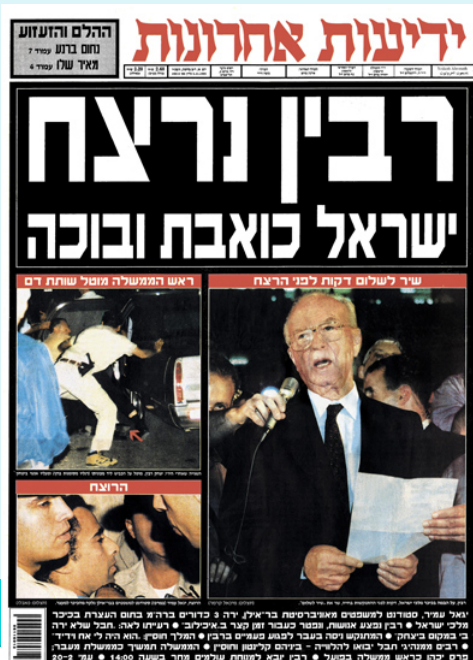
מאת דבר ראשון | עדכון אחרון: 17:36, 01.04.2018

התאמה לציפיות

ככל שהאירוע צפוי יותר כך גדל הסיכוי שיהפוך לחדשה. בצפוי הכוונה היא לאירועים שתואמים לידע, לציפיות, לחששות או לרצונות של הנמען- מאחר שהמידע הזה נראה הגיוני ומתיישב עם התפיסות והערכים של האנשים. למשל אסון טבע או רצח של ראש ממשלה.

הפתעה

אירוע חריג, אינו מתוכנן או בניגוד לצפוי יהפוך לחדשה בתנאי שהוא בגבולות הסבירות הצפויה, מאחר שלאנשים יש נטייה לדחות מידע שנראה להם לא הגיוני. דוגמא לאירוע מפתיע שיהפוך לחדשה היא נפילה של ילד מבניין גבוה אשר יצא מכך ללא פגע.

האשכיות

לאחר שאירוע עבר את סף הכניסה לחדשות ודווח
הוא ימשיך להיות מוגדר כחדשות לזמן מה ואף
יכול לדחוק לשוליים חדשות אחרות אשר לא
יזכו לסיקור.

"הרכב" או מבנה

לעיתון ולמהדורת החדשות יש מבנה תוכני וצורני מסוים, דבר אשר משפיע על הידיעות שייכנסו. על מנת לאזן את החדשות ולהימנע מהצגת מציאות חד-ממדית יוכנסו לעיתים כתבות שהערך החדשותי שלהם נמוך יותר. הכוונה באידון היא הן מבחינת התחומים אשר מופיעים (כלכלה, חינוך, פוליטיקה וכו') והן מבחינת אורכם של החומרים, צילומים ועוד. קריטריון זה יכול להתבטא גם בשילוב ידיעות משעשעות או צילומי אווירה.

אירועים הקשורים לאדינות עילית

לחדשות שיהיו קשורות למעצמות גדולות יהיה ערך חדשותי גבוה יותר. אם נבחן את הקריטריון ביחס לחדשות פנים- האליטה במקרה זה תהייה ערים גדולות, חברות כלכליות גדולות, ארגונים מרכזיים במשק ובחברה.

אירועים שאנשי עילית אשתתפים בהם

קריטריון זה מתייחס לאנשי מפתח בחיים הפוליטיים, החברתיים, הכלכליים והתרבותיים. אנשי האליטה יכולים להיות בינלאומיים או מקומיים - נשיא ארה"ב או ראש ממשלת ישראל. בקטגוריה זאת יכללו שרים, מנהיגים פוליטיים, אישים בכירים בתחומי החברה, הכלכלה והתרבות, ספורטאים, דוגמניות, אנשי אופנה ועוד.

קל להזדהות עם דמויות אנושיות ועם תכנים אנושיים כמו שנאה או אהבה, לכן כאשר אפשר לספר סיפור מנקודת מבט אישית עולה הערך החדשותי של הכתבה. למשל מלחמה בסרייבו עלולה להיראות רחוקה ולא רלוונטית, אך אם תסופר מנקודת מבטו של ילד אשר איבד את אימו במלחמה כנראה תעלה לכותרות.

שליליות

כאשר האירוע שלילי יותר, מבחינת משמעותו ותוצאותיו סיכויי להיפך לחדשה גבוהים יותר. פיגועים קשים, אסונות טבע בדרך- כלל ידחקו את החדשות הטובות. בנוסף- האירועים הללו במקרים רבים קצרים וחד משמעיים- לכן תואמים את זמני המערכת.

